

Sygn. akt. I C 866/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego (del. do SO) Piotr Czernski

Protokolant sekretarz sądowy Anita Listoś

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 lutego 2014 roku w Lublinie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko Towarzystwu (...) w W.

o zadośćuczynienie oraz o ustalenie

I. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda D. W. tytułem zadośćuczynienia kwotę 100.000,00 zł (sto tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 30.000,00 zł (trzydzieści tysięcy złotych) od dnia 6 marca 2010 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 70.000,00 zł (siedemdziesiąt tysięcy złotych) od dnia 1 marca 2014 roku do dnia zapłaty;

II. ustala istnienie odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) w W. wobec powoda D. W. za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 28 lipca 2007 roku;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda D. W. kwotę 3.257,90 zł (trzy tysiące dwieście pięćdziesiąt siedem złotych i dziewięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 5.223,30 zł (pięć tysięcy dwieście dwadzieścia trzy złote i trzydzieści groszy) tytułem nieuiszczonej części kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 866/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 kwietnia 2010 roku (data stempla – k. 73) powód D. W. domagał się:

- zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na swoją rzecz kwoty 30.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 19.12.2008 r. do dnia zapłaty;
- zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 4.800,00 zł oraz opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł;

- ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej wobec powoda na przyszłość za skutki zdarzenia z dnia 28.07.2007 r.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśniono między innymi, że w dniu 28 lipca 2007 r. w miejscowości Z. w woj. (...) doszło do wypadku. Kierujący pojazdem marki V. (...) o nr rej. (...) P. S. (1) nie dostosował prędkości do warunków panujących na drodze, nienależycie obserwował jezdnię w następstwie czego zjechał na pobocze drogi i uderzył przodem pojazdu w kierującego motorowerem marki H. o nr rej. (...) D. W.. Na skutek wypadku powód doznał obrażeń ciała. Pojazd marki V. (...) objęty był w dacie wypadku ochrona ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej w towarzystwie pozwanego.

Powód zgłosił pozwanemu roszczenia odszkodowawcze. Pozwany w dniu 19.12.2008 r. wydał decyzję, na podstawie której dokonano na rzecz powoda wypłaty kwoty 40.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, 630,00 zł tytułem zwrotu za uszkodzone rzeczy, kwoty 837,60 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów, kwoty 420,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki oraz kwoty 85,00 zł tytułem kosztów leczenia. W dniu 21.09.2009 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty na jego rzecz dalszej kwoty tytułem zadośćuczynienia. Pozwany pismem z dnia 29.01.2009 r. (otrzymanym przez pełnomocnika powoda w dniu 08.02.2010 r.) zaproponował powodowi zawarcie ugody, na podstawie której dokonałby dopłaty na rzecz powoda dalszej kwoty tytułem zadośćuczynienia w wysokości 10.000,00 zł.

Ponieważ w opinii powoda zarówno przyznana mu kwota jak i kwota wynikająca z zaproponowanej ugody nie kompensuje szkody jakiej doznał, koniecznym i zasadnym stało się wytoczenie niniejszego powództwa. Podstawę żądań powoda stanowi art. 444 § 1 k.c. oraz 445 § 1 k.c.

W wyniku zdarzenia z dnia 28.07.2007 r. powód został przewieziony na Oddział Chirurgii Urazowej, a następnie w dniu 29.07.2007 r. został przekazany w stanie nieprzytomnym na Oddział Intensywnej Terapii SPZOZ w K.. Rozpoznano u niego uraz głowy, krwiak podtwardówkowy oraz obrzęk mózgu. W dniu 29.07.2007 r. powód został przekazany w stanie ciężkim do Oddziału Urazów Wielonarządowych WSS w L., gdzie rozpoznano uraz głowy, wstrząśnienie mózgu, krwiak podtwardówkowy o. czołowo-ciemieniowej prawej, złamanie kości czołowej lewej, śpiączkę mózgową, krwiak okularowy, uraz klatki piersiowej i jamy brzusznej, zachłystowe zapalenie płuc, niewydolność oddechową oraz płyn w prawej jamie opłucnowej. Na oddziale tym powód przebywał do dnia 03.08.2007 r.

W dniach od 03.08.2007 r. do 10.08.2007 r. powód przebywał na Oddziale Intensywnej Terapii i Anestezjologii z powodu niewydolności oddechowej i pogarszającego się stanu ogólnego. W chwili przyjęcia D. W. był w stanie ciężkim, nieprzytomny, pod wpływem sedacji, z zdrenowaną prawą jamą opłucnową. Rozpoznano m.in. niedodmę środkowego i dolnego płata prawego płuca, śpiączkę, zaburzenia pasażu jelitowego i bakteriemię. Po zastosowanym leczeniu został przekazany do Oddziału Urazów Wielonarządowych celem kontynuacji leczenia.

Powód w dniach od 10.08.2007 r. do 18.08.2007 r. przebywał na Oddziale Urazów Wielonarządowych gdzie rozpoznano m.in. zapalenie trzustki. Po zastosowanym leczeniu powód został wypisany do domu w dniu 18.08.2007 r.

Powód w dniu 28.08.2007 r. został ponownie przyjęty na Oddział Urazów Wielonarządowych celem modyfikacji leczenia preparatami przeciwagregacyjnymi. W dniu 30.08.2007 r. został wypisany do domu.

Ponownie powód został przyjęty na Oddział Urazów Wielonarządowych w dniu 16.10.2007 r. z podejrzeniem zapalenia opon mózgowo - rdzeniowych. Po wykonanych badaniach oraz zastosowanym leczeniu został wypisany w dniu 19.10.2007 r. do domu.

Powód po wypadku leczył się również w Poradni Neurologicznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego SP ZOZ Wojewódzkiej Przychodni Specjalistycznej w L.. W trakcie leczenia stwierdzono m.in. słabszą siłę mięśniową kończyny górnej prawej, objaw Babińskiego obustronnie dodatni, wzmożone napięcie mięśni przykręgosłupowych, ruchy mimowolne (tiki), przewlekłe bóle głowy, problemy ze snem. Lekarz neurolog stwierdził, że powód wymaga stałego leczenia neurologicznego. Powód leczył się także u lekarza psychologa klinicznego - neuropsychologa. Lekarz ten w zaświadczeniu z dnia 17.12.2007 r. stwierdził m.in. występowanie niepamięci okołourazowej, w tym następczej

obejmującej około 3 tygodni. W badaniu neuropsychologicznym wykazano wolne tempo procesów psychicznych i silną męczliwość mózgową. Lekarz ponadto stwierdził płytką, niepodzielną, rozpraszającą, ograniczoną do pojedynczych elementów uwagę. Neuropsycholog wskazał, że utrzymanie względnej precyzji procesów poznawczych pacjent opłaca niską wydajnością (efektywnością) umysłową. Stwierdził także nieefektywność pamięci świeżej odroczonej, a więc słabe trwałe skutki procesu zapamiętywania. Natomiast w zaświadczeniu lekarskim z dnia 26.06.2008 r. neuropsycholog podał, że u powoda funkcjonowanie poznawcze zdradza objawy encefalopatii pourazowej, oraz że występują u niego powikłania emocjonalne nasuwające podejrzenie rozwoju PTSD.

Powód był leczony także na Oddziale Rehabilitacji Narządu Ruchu Zespołu Zakładów Lecznictwa Uzdrawiskowego „(...)” S.A, z powodu pourazowych dolegliwości bólowych kolan. Przy przyjęciu stwierdzono m.in. niewielki obrzęk okolicy okołorzępkowej kolana prawego, bolesność uciskową przedziału bocznego kolana prawego i przysródkowego kolana lewego, bolesną palpacyjnie bliznę pourazową w okolicy biodra lewego.

Reasumując, wypadek jakiemu uległ 20-letni (w dacie wypadku) powód w sposób trwały nieodwracalny zmienił jego życie. Powód wielokrotnie był hospitalizowany. Przed wypadkiem trenował zapasy. Był wysportowanym, pogodnym, wesołym chłopakiem. Interesował się chemią i swoją przyszłość wiązał ze studiami wojskowymi o specjalności chemicznej. Obrażenia powstałe na skutek wypadku oraz utrzymujące się w związku z tym dolegliwości i konieczność zażywania leków psychotropowych, przeciwbólowych i uspokajających, przekreśliły jego plany. Musiał zdecydować się na wybór innego kierunku studiów i zmienić zainteresowania. Powód zdecydował się studiować psychologię, co wiązało się z koniecznością powrotu do liceum i zdobyciem aneksu z rozszerzoną biologią do matury.

Powód na skutek wypadku doznał również urazów natury psychicznej. Miał problemy z zasypianiem, pojawiały się koszmary senne. Stał się bardziej nerwowy i wybuchowy. U powoda pojawiły się także lęki przed jazdą rowerem, motorem czy samochodem. Na skutek występowania tych lęków D. W. z trudem ukończył kurs prawa jazdy, a egzamin zdał dopiero za czwartym podejściem.

Na dolegliwości natury psychicznej powoda mają także wpływ występujące tiki. Gdy się pojawiają, na D. W. zwracają uwagę postronni ludzie. Powód czuje się wtedy gorszym człowiekiem. Obawia się również, czy występowanie tiki oraz związane z nimi dolegliwości psychiczne nie wpłyną na jego przyszłe życie rodzinne. Tiki te są leczone poprzez przyjmowanie przez powoda haloperidolu. Lek ten zmniejsza ich występowanie, jednakże przy przyjmowaniu większej dawki powód źle się czuje i ma problemy z uczeniem się.

Dodatkową negatywną dolegliwością dla powoda jest to, że nie może tak jak przed wypadkiem podczas wakacji dorobić sobie. Nikt nie chce przyjąć chorego chłopaka do ciężkiej pracy, a na uzyskanie pracy lekkiej ma szansę dopiero po ukończeniu studiów. Ten fakt również wpływa negatywnie na samopoczucie psychiczne powoda.

Nie ulega wątpliwości, że dla tak młodego człowieka wypadek jest tragicznym doświadczeniem, rodzącym niezwykle negatywne skutki na przyszłość. Powód w skutek doznanych obrażeń cierpiał fizycznie. Przemawia to za koniecznością podwyższenia przyznanej poszkodowanemu kwoty zadośćuczynienia, tak, aby jego łączna wysokość była adekwatna do rozmiaru i stopnia doznanej przez powoda krzywdy. Odpowiednia kwota zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej doznał jest w chwili obecnej łączna kwota 70.000,00 zł. Uwzględniając dotychczasową wypłatę na rzecz powoda kwoty 40.000,00 zł żądanie pozwu ogranicza się do kwoty 30.000,00 zł. Kwota ta choć częściowo zniweluje poczucie krzywdy.

Ustalenie odpowiedzialności na przyszłość strony pozwanej powód uzasadnił tym, iż proces jego leczenia nie został zakończony. Z uwagi zatem na możliwość wystąpienia negatywnych konsekwencji zdarzenia, których nie można przewidzieć w chwili obecnej zasadne pozostaje niniejsze żądanie.

Żądanie odsetek co do kwoty zadośćuczynienia uzasadniam brzmieniem przepisu art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r, o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Pozwana najpóźniej w dniu wydania decyzji, tj. 19.12.2008 r.,

zajmując ostateczne merytoryczne stanowisko w sprawie, mogła określić wielkość krzywdy i odpowiednią kwotę roszczenia. – pozew – k. 2-7.

W odpowiedzi na pozew z dnia 14 lipca 2010 roku (data stempla – k. 94) pozwany domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany m.in.:

- 1) przyznał, że w postępowaniu likwidacyjnym przyjął na siebie odpowiedzialność za skutki przedmiotowego wypadku i wypłacił powodowi w dniu 31 grudnia 2008 roku zadośćuczynienie w kwocie 40.000,00 zł;
- 2) oświadczył, że wypłacona powodowi kwota obejmuje wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno doznane, jak i te, które wystąpią w przyszłości, więc ma ona charakter całościowy (k. 79-81).

W piśmie procesowym z dnia 5 lipca 2013 roku powód rozszerzył powództwo w ten sposób, że domagał się:

1. zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zadośćuczynienia w kwocie 110.000,00 zł z odsetkami ustawowymi:
  - a) od kwoty 30.000,00 zł od dnia 19 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty,
  - b) od kwoty 80.000,00 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty;
2. zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200,00 zł.

W uzasadnieniu powód wyjaśnił między innymi, że łącznie biegli stwierdzili u niego trwałe uszczerbek na zdrowiu w rozmiarze 63%. Zdaniem powoda ustalenia biegłych dokonane w tej sprawie uzasadniają żądanie wyższej niż dotychczas kwoty zadośćuczynienia (k. 303-305).

W piśmie z dnia 16 lipca 2013 roku pozwany oświadczył, że nie uznaje powództwa również w zakresie rozszerzonym i wnosił o jego oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm prawem przepisanych. Podkreślił, że jak wynika z treści pozwu powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 30.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, oprócz już wypłaconej kwoty 40.000,00 zł. Powód określił zatem kwotę zadośćuczynienia jaka kompensowałaby doznaną krzywdę na kwotę 70.000,00 zł. Pismem procesowym z dnia 4 lipca 2013 r. powód rozszerzył powództwo z dotychczas żądanej kwoty 30.000,00 zł do kwoty 110.000,00 zł, określając wysokość zadośćuczynienia na kwotę 150.000,00 zł (mając na uwadze już wypłaconą przez zwanego kwotę 40.000,00 zł). Powód rozszerzając powództwo nie wykazał, aby zakres doznanej krzywdy istniejący i przewidywany na dzień wnoszenia powództwa zwiększył się na chwilę obecną. Sama ocena przez biegłych powoływanych okoliczności przez powoda nie może być podstawą do zwiększania roszczeń. Powód nie wykazał, czym przejawilo się zwiększenie cierpień, doznanej krzywdy o kwiecień 2010 r., które skutkowałyby zwiększeniem o ponad 100% roszczenia o zadośćuczynienie. Dlatego roszczenie powoda o zasądzenie zadośćuczynienia również w zakresie rozszerzonym powinno zostać oddalone jako rażąco wygórowane. (k. 311).

W piśmie procesowym z dnia 23 lipca 2013 roku powód, ustosunkowując się do pisma procesowego pozwanego z dnia 16 lipca 2013 r., wskazał, że nie zgadza się w całości ze stanowiskiem pozwanego. Powód co prawda w pozwie określił wstępnie swoje roszczenia łącznie na 70.000,00 zł, jednakże wniósł o dopuszczenie dowodów z opinii niezależnych biegłych sądowych, którzy ostatecznie określić mieli zakres, rodzaj i charakter doznanych przez powoda obrażeń, a także konsekwencje tych obrażeń w przyszłości. Ustalenia poczynione przez biegłych sądowych, zwłaszcza sporna dla pozwanego kwestia występowania u powoda encefalopatii pourazowej, która w dacie wniesienia powództwa do sądu nie była jednoznacznie zdiagnozowana, orzeczone uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 63% oraz fakt, że powód w dacie wypadku miał zaledwie 20 lat (obecnie 26), pozwalają jednoznacznie ustalić, iż kwota łączna 70.000,00 zł byłaby w tej sytuacji kwotą rażąco niską i symboliczną. Zdaniem powoda kwota wskazana w piśmie rozszerzającym

powództwo, tj. łącznie 150.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, będzie kwotą odpowiednią. W żadnej mierze, wobec okoliczności niniejszej sprawy nie można uznać, iż jest to kwota nadmierna czy wygórowana. (k. 316-317).

W toku rozprawy w dniu 29 listopada 2013 roku powód sprecyzował, że domaga się odsetek ustawowych od kwoty 80.000,00 zł od dnia 5 lipca 2013 roku do dnia zapłaty. (k. 333v)

Pozwany nie uznał powództwa. (k. 333v, 355v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 lipca 2007 r. w miejscowości Z.w woj. (...)doszło do wypadku komunikacyjnego. Polegał on na tym, że kierujący pojazdem marki V. (...)o nr rej. (...)P. S.. nie dostosował prędkości do warunków panujących na drodze, nienależycie obserwował jezdnię, w następstwie czego zjechał na pobocze drogi i uderzył przodem pojazdu w kierującego motorowerem marki H.o nr rej. (...)D. W., urodzonego w dniu (...). Na skutek wypadku powód doznał obrażeń ciała. Pojazd marki V. (...)objęty był w dacie wypadku ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej w towarzystwie pozwanego. Wyrokiem z dnia 1 lipca 2008 roku P. S.. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa wynikającego z opisanego wyżej zdarzenia. Wyrok jest prawomocny. (bezsporne, poświadczona kserokopia wyroku – k. 30)

W wyniku zdarzenia z dnia 28.07.2007 r. powód został przewieziony na Oddział Chirurgii Urazowej, a następnie w dniu 29.07.2007 r. został przekazany w stanie nieprzytomnym na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii SPZOZ w K.. Rozpoznano u niego m.in. uraz głowy, krwiak podtwardówkowy oraz obrzęk mózgu. (odpis karty informacyjnej – k. 39)

W dniu 29.07.2007 r. powód został przekazany w stanie ciężkim do Oddziału Urazów Wielonarządowych WSS w L., gdzie rozpoznano uraz głowy, wstrząśnienie mózgu, krwiak podtwardówkowy o. czołowo-ciemieniowej prawej, złamanie kości czołowej lewej, śpiączkę mózgową, krwiak okularowy, uraz klatki piersiowej i jamy brzusznej, zachyłstowe zapalenie płuc, niewydolność oddechową oraz płyn w prawej jamie opłucnowej. Na oddziale tym powód przebywał do dnia 03.08.2007 r. (odpis karty informacyjnej – k. 40)

W dniach od 03.08.2007 r. do 10.08.2007 r. powód przebywał na Oddziale Intensywnej Terapii i Anestezjologii z powodu niewydolności oddechowej i pogarszającego się stanu ogólnego. W chwili przyjęcia D. W. był w stanie ciężkim, nieprzytomny, pod wpływem sedacji, z zdrenowaną prawą jamą opłucnową. Rozpoznano m.in. niedodmę środkowego i dolnego płata prawego płuca, śpiączkę, zaburzenia pasażu jelitowego i bakteriemie. Po zastosowanym leczeniu, przytomny i w logicznym kontakcie, został przekazany do Oddziału Urazów Wielonarządowych celem kontynuacji leczenia. (odpis karty informacyjnej – k. 41)

Powód w dniach od 10.08.2007 r. do 18.08.2007 r. przebywał na Oddziale Urazów Wielonarządowych. Po zastosowanym leczeniu powód został wypisany do domu w dniu 18.08.2007 r. (odpis karty informacyjnej – k. 42)

Powód w dniu 28.08.2007 r. został ponownie przyjęty na Oddział Urazów Wielonarządowych celem modyfikacji leczenia preparatami przeciwagregacyjnymi. W dniu 30.08.2007 r. został wypisany do domu. (odpis karty informacyjnej – k. 48)

Ponownie powód został przyjęty na Oddział Urazów Wielonarządowych w dniu 16.10.2007 r. z podejrzeniem zapalenia opon mózgowo - rdzeniowych. Po wykonanych badaniach oraz zastosowanym leczeniu został wypisany w dniu 19.10.2007 r. do domu. (odpis karty informacyjnej – k. 49)

Powód po wypadku, w związku z następstwami urazów głowy, leczył się również w Poradni Neurologicznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego SP ZOZ Wojewódzkiej Przychodni Specjalistycznej w L.. (odpisy zaświadczeń – k. 50 i n.)

Powód leczył się także u lekarza psychologa klinicznego – neuropsychologa. (odpisy zaświadczeń – k. 63 i n.)

Ponadto powód przebywał w okresie od 27 marca 2008 r. do 23 kwietnia 2008 roku na Oddziale Rehabilitacji Narządu Ruchu Zespołu Zakładów Lecznictwa Uzdrawiskowego „(...)” S.A, z powodu pourazowych dolegliwości bólowych kolan. Przy przyjęciu stwierdzono m.in. niewielki obrzęk okolicy okolicy okolicy kolana prawego, bolesność uciskową przedziału bocznego kolana prawego i przysrodkowego kolana lewego, bolesną palpacyjnie bliźną pourazową w okolicy biodra lewego. (odpis karty informacyjnej – k. 67)

Przed wypadkiem D. W. był człowiekiem zdrowym. Uprawiał w sposób amatorski zapasy. Był słuchaczem studium informatycznego, które ukończył po wypadku, lecz z uwagi na stan zdrowia nie przystąpił do egzaminu zawodowego. Powód przed wypadkiem planował kontynuację nauki na studiach wyższych, na kierunku „chemia”, a następnie wstąpić do wojska. Po wypadku powód miał problemy z nauką, szczególnie z przedmiotami ścisłymi, i snem oraz mową i poruszaniem się. Przez około miesiąc powód odczuwał bóle głowy, pojawiały się u niego tiki polegające na mimowolnych próbach rozciągnięcia mięśni szyi poprzez odchylenie głowy w kierunku przeciwnym. Powód nauczył się jednak po części maskować wspomniane tiki. Obecnie (od 2011 r.) powód jest żonaty, nie ma dzieci, pracuje jako magazynier, uzyskując dochody w wysokości ok. 1700,00 zł netto miesięcznie. W 2009 roku powód uzyskał prawo jazdy, pozwalające mu na prowadzenie samochodu. Małżonka powoda uzyskuje dochody w wysokości około 900,00 zł netto miesięcznie. Powód jest studentem V. roku psychologii w systemie zaocznym, planuje rozpoczęcie studiów podyplomowych z zakresu BHP. (zaświadczenie – k. 17, odpis dyplomu – k. 70, zeznania powoda – k. 130v, 355v-357, zeznania świadków: T. W. – k. 135, W. W. – k. 136, uzupełniająca opinia ustna biegłej E. B. – k. 333v-334v).

W wyniku opisanego wyżej wypadku D. W. doznał pod względem neurologicznym następujących obrażeń: urazu czaszkowo-mózgowego ze wstrząśnieniem mózgu, obrzękiem mózgu, krwiakiem podtwardówkowym okolicy czołowo-ciemieniowej i złamaniem kości czołowej.

Będące wynikiem opisanych obrażeń ograniczenia w życiu codziennym powoda mogą wynikać z obecności stresu pourazowego oraz encefalopatii pourazowej i mogą polegać na trudnościach w uczeniu się, sprawnym zapamiętywaniu, trudnościach w kontaktach społecznych. Skutki tego typu mogą występować przez wiele lat i wymagają systematycznego leczenia neurologicznego. Ze względów neurologicznych odniesione przez powoda obrażenia skutkują trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 45%. Występująca u powoda encefalopatia pourazowa, jako stan powodujący utrzymujące się zaburzenia funkcji mózgu, ogranicza zdolność powoda do pracy umysłowej i powoduje wyraźne zaburzenia natury emocjonalnej (lęk, obniżony nastrój) i inne dolegliwości, takie jak bóle głowy, znacznie pogarszające jakość jego życia. Prawdopodobieństwo całkowitego ustąpienia objawów w przyszłości jest niewielkie (opinie biegłej E. B.– k. 164-166, 333v-334v, opinia (...) Uniwersytetu (...)- k. 284-292).

Pod względem chirurgicznym i ortopedycznym powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wymiarze 18%. Skutki doznanych w tym zakresie obrażeń powodują niewielki defekt kosmetyczny (blizny) oraz mogą powodować dysfunkcję układu oddechowego powysiłkową. Obecnie powód odczuwa w związku z wypadkiem wyłącznie bóle kolan i szyi. Rokowania co do odzyskania pełnej sprawności fizycznej w opisywanym zakresie są pomyślne. (opinia biegłego F. M. – k. 214-215).

W dniu 19.10.2007 r. powód zgłosił pozwanemu fakt powstania szkody (k. 1-6 akt likwidacji szkody).

Pozwany w dniu 19.12.2008 r. wydał decyzję, na podstawie której dokonano na rzecz powoda wypłaty kwoty 40.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, 630,00 zł tytułem zwrotu za uszkodzone rzeczy, kwoty 837,60 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdów, kwoty 420,00 zł tytułem zwrotu kosztów opieki oraz kwoty 85,00 zł tytułem kosztów leczenia (odpis decyzji – k. 32).

Pismem z dnia 21.09.2009 r. (doreczonym pozwanemu w dniu 19 października 2009 roku) powód wezwał pozwanego do zapłaty na jego rzecz dalszej kwoty 50.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia (odpis wezwania – k. 33-34 akt oraz pismo z prezentatą pozwano w aktach szkody – karta nienumerowana).

Pozwany pismem z dnia 29.01.2009 r. odmówił zapłaty żądanej kwoty 50.000,00 zł, ale zaproponował powodowi zawarcie ugody, na podstawie której dokonałby dopłaty na rzecz powoda dalszej kwoty tytułem zadośćuczynienia w wysokości 10.000,00 zł, wyznaczając termin na odpowiedź do 15 lutego 2010 roku (odpis pisma wraz z projektem ugody – k. 35-38).

Wobec upływu wskazanego wyżej terminu i braku akceptacji proponowanej ugody przez powoda w dniu 19 lutego 2010 roku pozwany zakończył postępowanie likwidacyjne w dniu 19 lutego 2010 roku.

Bezpośrednio od sprawcy wypadku powód otrzymał kwotę 10.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia (kserokopia pokwitowania – k. 133; zeznania świadków: T. W. – k. 134v, P. S. – k. 143v)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że poza sporem pozostaje odpowiedzialności pozwanego wobec powoda co do zasady. Świadczy o tym nie tylko stanowisko procesowe strony pozwanej zaprezentowane w odpowiedzi na pozew, ale także czynności pozwanego przeprowadzone w postępowaniu mającym na celu tzw. „likwidację szkody”, a w szczególności wypłacenie powodowi bezspornej kwoty zadośćuczynienia w wysokości 40.000,00 zł. Również zdaniem Sądu Okręgowego odpowiedzialność pozwanego co do zasady nie może budzić wątpliwości w świetle m.in. przepisów art. 13 i n. ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych¹. Przy czym bezspornie sprawca wypadku, skazany prawomocnym wyrokiem Sądu na popełnienie przestępstwa z tym związanego, w chwili wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej pozwanego w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

Dodatkowo należy wskazać, że w zakresie podstaw prawnych odpowiedzialności za szkodę komunikacyjną, posiadacz pojazdu ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku na podstawie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c., natomiast pozwany, jako ubezpieczyciel posiadacza pojazdu odpowiada w granicach jego odpowiedzialności na podstawie art. 822 k.c.

Uprawniony do odszkodowania ubezpieczeniowego w związku ze zdarzeniem objętym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 4 k.c.). Ponieważ zatem zasada odpowiedzialności pozwanego nie była sporna, z tych też względów nie ma potrzeby pogłębiania nad nią rozważań.

Odnosząc się do żądania przez powoda w zakresie zadośćuczynienia, należy stwierdzić, że jego podstawę stanowi w szczególności przepis art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 zd. 1 § 1 k.c. W szczególności zgodnie z treścią art. 444 § 1 zd. 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Natomiast według art. 445 § 1 k.c. w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Co oczywiste, odpowiedzialność pozwanego w zakresie zadośćuczynienia nie może wykraczać poza ramy normatywne wyznaczone przez przepis art. 361 § 1 k.c. Zgodnie z jego treścią, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

W literaturze i orzecznictwie słusznie podkreśla się, że podstawę żądania zadośćuczynienia stanowi przede wszystkim konsekwencja uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w postaci krzywdy, czyli cierpienia fizycznego i psychicznego. Do cierpień fizycznych zalicza się przede wszystkim ból i podobne do niego dolegliwości. Cierpieniem psychicznym będą ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, konieczności zmiany sposobu życia czy nawet wyłączenia z normalnego życia².

Ponieważ celem zadośćuczynienia pieniężnego jest złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych – dlatego zadośćuczynienie obejmuje wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które wystąpią w przyszłości. Dlatego w orzecznictwie przyjęto, że zadośćuczynienie winno mieć charakter całościowy i obejmować zarówno cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, czas ich trwania, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości,

a więc prognozy na przyszłość³. Na pojęcie krzywdy składają się nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu, polegające na znoszeniu cierpień psychicznych⁴.

Jeżeli zatem chodzi o żądanie powoda w zakresie wysokości należnego mu zadośćuczynienia, po pierwsze należy wskazać, że suma „odpowiednia” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. nie oznacza sumy dowolnej, określonej wyłącznie według uznania sądu, a jej prawidłowe ustalenie wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności, mogących mieć w danym przypadku znaczenie. Nadto zarówno okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego⁵.

Po drugie, uznaje się, że subiektywny charakter krzywdy powoduje, że przydatność kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych przypadkach jest ograniczona. Jednakże ta przesłanka nie jest całkowicie pozbawiona znaczenia, pozwala bowiem ocenić, czy na tle innych podobnych przypadków zadośćuczynienie nie jest nadmiernie wygórowane⁶.

Po trzecie, ustalając wysokość zadośćuczynienia, pamiętać należy, że ma ono mieć charakter kompensacyjny, a więc przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość przyznawanej kwoty zadośćuczynienia tak powinna być ukształtowana, by stanowić „ekwiwalent wycierpianego bólu”. Kwota zadośćuczynienia ma być więc pochodną wielkości doznanej krzywdy. Z drugiej strony orzecznictwo wskazuje, że uwzględniając przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie można podważać kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia. Nie może jednak zarazem kwota zadośćuczynienia stanowić źródła wzbogacenia, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądzonego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy powoda⁷.

Mając powyższe na uwadze, oceniając twierdzenia powoda zawarte w uzasadnieniu pozwu, treści kolejnych pism procesowych oraz jego zeznania złożone w toku rozprawy, należy w szczególności uznać za wiarygodne, iż powód w wyniku wypadku, jakiemu uległ, cierpi obecnie na encefalopatię pourazową, która to okoliczność pozostawała sporna w toku procesu. W rezultacie u powoda utrzymują się nadal zaburzenia funkcji mózgu, a co za tym idzie powód posiada ograniczoną zdolność do pracy umysłowej i doznaje zaburzeń natury emocjonalnej (lęk, obniżony nastrój) i inne dolegliwości, takie jak bóle głowy, znacznie pogarszające jakość jego życia. W tym zakresie Sąd oparł swe ustalenie na zgodnych, w zasadniczym kształcie, opiniach biegłej E. B.(k. 164-166, 333v-334v) oraz (...)Uniwersytetu (...) (k. 284-292). Zwłaszcza ta ostatnia opinia jest precyzyjna i zawiera fachową oraz spójną pod względem logicznym argumentację prowadzącą do wniosków w niej sformułowanych.

Dla oceny żądania zadośćuczynienia pierwszorzędne znaczenie mają cierpienia powoda związane z najgroźniejszymi urazami fizycznymi, jakich doznał, tj. urazami o szeroko rozumianym charakterze neurologicznym. Skutkują one trwałym uszczerbkiem na zdrowiu w wysokości 45%. Natomiast pod względem chirurgicznym i ortopedycznym powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wymiarze 18%. Okoliczności te same przez się nie warunkują przyznania powodowi zadośćuczynienia, tym bardziej w określonej wysokości. Niemniej jednak pośrednio rzutują na ocenę skali cierpień fizycznych i psychicznych, których doświadczył powód.

Sąd wziął zatem pod uwagę opisany wyżej znaczący i długotrwały rozmiar cierpień psychicznych i fizycznych doznanych przez powoda, które zostały pozytywnie zweryfikowane w zacytowanych wyżej opiniach biegłych. Przy ustalaniu wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia Sąd wziął także pod uwagę długotrwały proces hospitalizacji powoda, trwający ponad miesiąc. Cierpienia powoda tak na płaszczyźnie fizycznej jak i psychicznej, zwłaszcza z uwagi na jego stan neurologiczny, trwają nadal. Dodatkowo na stopień krzywdy powoda ma niewątpliwie wpływ fakt, iż przed wypadkiem powód był osobą zdrową i sprawną fizycznie, cieszącą się życiem. Wypadek diametralnie zmienił ten stan. Przede wszystkim powód musiał zrezygnować z planowanej ścieżki kariery zawodowej. Co ważniejsze, powód jest w wieku, w którym mógłby prowadzić życie towarzyskie. Tymczasem, chociaż nie wykluczającą, ale w poważnym stopniu ograniczającą powoda w tej mierze okolicznością jest jego stan zdrowia będący wynikiem wypadku. Otóż za niewątpliwie prawdziwe należy uznać twierdzenia powoda, iż odczuwa on

dyskomfort psychiczny spowodowany nie tylko utrzymującymi się dolegliwościami fizycznymi, ale też zaburzeniami emocjonalnymi, czy chociażby pojawiającymi się tikami. Stan ten stanowi, na co wskazuje doświadczenie życiowe, poważną barierę w życiu powoda.

Co do zasady też żądanie przez powoda dodatkowej kwoty zadośćuczynienia, biorąc pod uwagę opisaną wyżej jego sytuację materialną, nie może być uznana za nieuzasadnione, prowadzące do wzbogacenia się, czy nieadekwatne do doznanych cierpień. Należy bowiem zauważyć, że po zakończeniu postępowania likwidacyjnego powód kontynuował dolegliwy proces leczenia i rehabilitacji. Również dopiero w toku niniejszego procesu, a więc po zakończeniu tzw. likwidacji szkody, ustalono, dzięki opiniom biegłych, rzeczywisty rozmiar cierpień powoda, wynikający przede wszystkim z jego stanu neurologicznego.

Z drugiej jednak strony należy zauważyć, że powód pomija w uzasadnieniu swych żądań fakt otrzymania kwoty 10.000,00 zł od bezpośredniego sprawcy wypadku. W szczególności należy zwrócić uwagę, że powód wskazywał, iż określił żadaną kwotę zadośćuczynienia łącznie na 150.000,00 zł, uwzględniając wypłaconą dotychczas kwotę 40.000,00 zł. Stąd kwota roszczenia została określona na 110.000,00 zł. (k. 305). Ocenę tę Sąd Okręgowy co do zasady podziela. Jednakże, zdaniem Sądu, cytowane oświadczenie powoda potwierdza powyższe spostrzeżenie, iż powód stara się przemilczeć fakt otrzymania kwoty 10.000,00 zł zadośćuczynienia od sprawcy wypadku. Dlatego ostatecznie Sąd Okręgowy, mając na względzie całokształt poczynionych ustaleń, uznał za zasadne żądanie powoda zasądzenia w niniejszym procesie tytułem adekwatnego zadośćuczynienia kwotę 100.000,00 zł.

III.

Odsetki ustawowe od zasądzonych kwot zadośćuczynienia należało zasądzić, uwzględniając unormowania art. 817 k.c. i art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...). W szczególności zgodnie z treścią art. 817 k.c. (§ 1.) Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. (§ 2.) Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w § 1.

Natomiast zgodnie z przepisem szczególnym art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (ust. 1.) Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. (ust. 2.) W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania.

Kwestia wymagalności odsetek od zadośćuczynienia jest w przedmiotowej sprawie złożona. Zagadnienie oceny rozmiaru krzywdy powoda było jednak procesem wielopłaszczyznowym. Dostarczona przez powoda dokumentacja wymagała bowiem profesjonalnej weryfikacji, przy czym toczyło się postępowanie karne mające na celu ustalenie odpowiedzialności sprawcy szkody. Dodatkowo nawet po dniu zgłoszenia żądania przyznania dodatkowej kwoty 50.000,00 zł zadośćuczynienia powód dostarczał pozwanemu dodatkową dokumentację medyczną obrazującą stan jego zdrowia oraz trwały ustalenia ugodowe. W wyniku braku porozumienia postępowanie likwidacyjne zakończono ostatecznie w dniu 19 lutego 2010 roku. Jednocześnie jeszcze na etapie wszczęcia procesu powód sam ocenił swoje dodatkowe roszczenie z tytułu zadośćuczynienia na kwotę 30.000,00 zł, a z drugiej strony pozwany, składając

propozycję ugody obejmującą podwyższenie kwoty zadośćuczynienia, miał świadomość zaniżenia przez siebie określenia jego wysokości.

Można zatem przyjąć, że w chwili zakończenia postępowania likwidacyjnego pozwany posiadał wiedzę, pozwalającą mu, gdyby w sposób rzetelny i właściwy ocenił rozmiar krzywdy powoda, na uwzględnienie żądania w zakresie dodatkowej kwoty 30.000,00 zł. Tym samym odsetki od tej kwoty winny zostać zasądzone na rzecz powoda po upływie 14 dni od zakończenia postępowania likwidacyjnego, czyli chwili, kiedy przy zachowaniu należytej staranności pozwany mógł wyjaśnić okoliczności podnoszone wówczas przez powoda. Zatem w omawianej części odsetki ustawowe od kwoty 30.000,00 zł należało zasądzić od dnia 6 marca 2010 roku.

Natomiast zasądzenie odsetki ustawowych od pozostałej zasądzonej kwoty zadośćuczynienia musi uwzględniać dodatkowe okoliczności. Otóż, po pierwsze, należy zauważyć, że z pisma pełnomocnika powoda z dnia 26 sierpnia 2010 roku wynika, że nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia powoda, polegające na nasileniu się dolegliwości neurologicznych (k. 113). Zatem w toku postępowania likwidacyjnego pozwany nie miał pełnego obrazu stanu zdrowia powoda. Nie był zatem w stanie w pełni ocenić wówczas rozmiaru cierpień fizycznych i psychicznych D. W.. Po drugie, jak wynika z treści pisma procesowego powoda obejmującego rozszerzenie powództwa, rzeczywisty rozmiar krzywdy powoda został ustalony dopiero w toku niniejszego procesu, z uwagi m.in. na progresywny charakter tego zjawiska, i musi być wynikiem kompleksowej oceny ze strony Sądu. Odsetki w omawianym zakresie należało zatem zasądzić od dnia następnego po dniu wyrokowania.

Jak bowiem słusznie podkreśla się w orzecznictwie, jeżeli powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki te powinny być zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia. Jeżeli natomiast sąd ustali, że zadośćuczynienie w rozmiarze odpowiadającym sumie dochodzonej przez powoda należy się dopiero od dnia wyrokowania, odsetki od zasądzonego w takim przypadku zadośćuczynienia mogą się należeć dopiero od dnia wyrokowania⁸, a precyzyjniej rzecz ujmując, od dnia następnego po dniu wyrokowania.

IV.

Oceniając żądanie powoda ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość trzeba stwierdzić, że jego podstawę stanowi przepis art. 189 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu, powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W ocenie Sądu Okręgowego, przesłanki cytowanego przepisu zostały w sprawie wykazane. W szczególności samo istnienie stosunku prawnego, którego treścią jest odpowiedzialność pozwanego wobec powoda za normalne następstwa wypadku, jakiemu uległ powód w dniu 28 lipca 2007 roku, nie budzi, w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, jakichkolwiek wątpliwości. Nie można też mówić o wygaśnięciu tego obowiązku, gdyż okoliczności tego rodzaju, jako niweczącej, pozwany na gruncie art. 6 k.c. nie wykazał. Z kolei powód ma interes prawny w uzyskaniu rozstrzygnięcia Sądu o charakterze ustalającym. Świadczą o tym przede wszystkim nie kwestionowane przez pozwanego ustalenia biegłych dotyczące przyszłego leczenia, rehabilitacji i rokowań co do stanu zdrowia powoda⁹.

W szczególności za rzetelne i profesjonalne należy uznać oceny biegłych, wskazujące, że wprawdzie na płaszczyźnie ortopedycznej rokowania co do odzyskania pełnej sprawności fizycznej przez powoda są pomyślne, to jednak inaczej należy sformułować rokowania na płaszczyźnie neurologicznej. Rozmiar uszczerbku trwałego, jakiego doznał powód jest bardzo duży, a proces leczenia i rehabilitacji, jak można przypuszczać, będzie trwać przez nieokreślony czas, a rokowania są niepewne. (opinie biegłej E. B. – k. 164-166, 333v-334v)

Jeżeli chodzi o rozstrzygnięcie o kosztach procesu pomiędzy stronami, to za jego podstawę Sąd przyjął regulacje art. 100 zd. 2 k.p.c.10 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Powód uległ bowiem w zakresie swych żądań w relatywnie niewielkim stopniu.

Celowe koszty procesu po stronie powoda obejmują łącznie kwotę 3.257,90 zł, tj.:

- opłatę skarbową od jednego stosunku pełnomocnictwa – 17,00 zł (k. 10)
- wydatki na opinie biegłych w kwocie 440,90 zł (k. 162, 169, 185) + 400,00 zł (k. 207, 218, 346, 354) = 840,90 zł. (w tym miejscu należy wyjaśnić, że pozostałość zaliczek uiszczonych przez obie strony procesu przekazano Sądowi Okręgowemu w Lublinie jako jedną kwotę jedynie omyłkowo wskazując, iż chodzi wyłącznie o kwotę wpłaconą przez powoda; tymczasem w rzeczywistości na przekazaną przez Sąd Rejonowy w Kraśniku kwotę 810,06 zł składa się pozostałość z zaliczek uiszczonych przez powoda w kwocie 310,06 zł oraz niewykorzystana zaliczka wpłacona przez pozwanego w kwocie 500,00 zł – vide k. 351)
- 2.400,00 zł tytułem opłaty za czynności adwokackie według stawki minimalnej (stan faktyczny oraz podejmowane czynności strony nie uzasadniają zastosowania stawki podwyższonej) ustalonej na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu¹¹; przy czym należy wyjaśnić, że zgodnie z § 4 ust. 2 tego rozporządzenia w razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłat, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji; dlatego stawkę opłaty należało ustalić od pierwotnej wartości przedmiotu sporu.

Jeżeli chodzi o rozliczenie kosztów sądowych, których powód nie uiścił za podstawę rozstrzygnięcia przyjęto art. 113 ust. 1 u z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych¹². W tym zakresie, konsekwentnie, Sąd Okręgowy zastosował odpowiednio regułę art. 100 zd. 2 k.p.c. W szczególności niepokryta część kosztów sądowych obejmują łącznie kwotę 5.223,30 zł:

- opłaty od pozwu w kwocie 1.500,00 zł (k. 1, 74) + 4.000,00 zł (k. 331) = 5.500,00 zł
- plus wynagrodzenie biegłych: 88,18 zł (k. 191) + 135,12 zł (k. 337) = 223,30 zł
- minus przejęta na poczet dochodów Skarbu Państwa pozostałość zaliczki wpłaconej przez pozwanego w kwocie 500,00 zł (k. 230, 346, 354).

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji.

1 Tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.

2 Wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824.

3 Wyrok SN z dnia 18 maja 2004 r., IV CK 357/03, LEX nr 584206.

4 Wyrok SN z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 909/00, LEX nr 56027.

5 Np. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, LEX nr 738354; wyrok SN z dnia 8 października 2008 r., IV CSK 243/08, LEX nr 590267.

6 Por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, LEX nr 738354.

7 Zob. A. Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 445 k.c., Lex/el. 2014 i powołaną tam literaturę i orzecznictwo.

8 Zob. chociażby wyrok SA w Warszawie z dnia 6 marca 2013 r., I ACa 1046/12, Lex nr 1306051.

9 Zob. szerzej T. Rowiński, *Interes prawny w procesie cywilnym i w postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 1971, s. 78 i n.

10 Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczonej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

11 Tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461.

12 Tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.